

ZAMONAVIY IJTIMOY XIZMATLARNING TENDENSIYALARI

Normamatova Maxsuda Nurmatovna

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, Sotsiologiya va ijtimoiy ish kafedrası professori f.f.d.(DSc)

Annotasiya. Ushbu maqolada raqamlashtirish tushunchasining ma’nosi yoritilgan. Axborotlashgan jamiyatda raqamli jamiyat uning ijtimoiy hayotga ta’siri to’g’risida ilmiy ma’lumot berilgan. Ijtimoiy hayotni bugungi kurinishlari ya’ni raqamli jamiyat, raqamli realliklar ularning bugungi kun ijtimoiy jarayonlarga ta’siri masalasi keng bayon etilgan.

Kalit so‘zlar: raqamlashtirish, bilish, epistemologiya, raqamli reallik, raqamli obraz, axborot.

ТЕНДЕНЦИИ СОВРЕМЕННЫХ СОЦИАЛЬНЫХ УСЛУГ

Аннотация. В этой статье объясняется концепция оцифровки. Приводятся научные сведения о влиянии цифрового общества на социальную жизнь в информационном обществе. Подробно описаны сегодняшние взгляды на социальную жизнь, то есть цифровое общество, цифровые реальности и их влияние на сегодняшние социальные процессы.

Ключевые слова: цифровизация, знание, эпистемология, цифровая реальность, цифровой образ, информация.

TRENDS IN MODERN SOCIAL SERVICES

Abstract. This article explains the concept of digitization. Scientific information is provided on the influence of the digital society on social life in the information society. Today's views on social life, that is, digital society, digital realities and their impact on today's social processes are described in detail.

Key words: digitalization, knowledge, epistemology, digital reality, digital image, information.

Mamlakatimizda bugungi kunda aholining turli qatlamlariga yoshi, jinsi, ijtimoiy holati, jismoniy salohiyatini inobatga olgan holda amaliy yordam ko‘rsatish tizimini

virtuallashtirish davlat siyosatining asosiy ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylanmoqda. “Yurtimizda Uchinchi Renessans poydevorini barpo etish uchun bizga zamonaviy ilm va yana bir bor ilm, tarbiya va yana bir bor tarbiya kerak. Bugungi va ertangi kunimizni, yoshlarimiz taqdirini hal qiladigan yuksak malakali muallim va murabbiylar, professor-o‘qituvchilar, haqiqiy ziyolilar kerak” [1].

Shu maqsad yo‘lida, rivojlangan mamlakatlarning sinovdan o‘tgan tajribalari asosida ijtimoiy xizmatlar tizimini yangicha mexanizmlarini tashkil etish va mamlakatimizda zamonaviy, ijtimoiy xizmatlarni shakllantirish borasidagi tadqiqotlarga bo‘lgan ehtiyoj tobora ortib bormoqda. Bundan kelib chiqib, istiqbolli, ijtimoiy xizmatlarini virtuallashtirish qonuniyatlarini nazariy-metodologik tahlil etish obyektiv zaruriyatga aylanmoqda.

Keyingi vaqtlarda shaxsiylashtirilgan xizmat modellari shakllantirilmoqda. Maqsadli internet - marketing, 3D formatda bosib chiqarish va boshqa raqamli texnologiyalar har bir mijozning talab va ehtiyojlarini hisobga olgan holda mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqarish va sotishni shaxsiylashtirishga, natijada, resurslarni tejashga yordam beradi, talab va taklifning tuzilishi hamda hajmini muvofiqlashtiradi, aholining turmush darajasi va sifatini oshiradi[2].

Ishlab chiqaruvchilar va iste’molchilar o‘rtasida to‘g‘ridan-to‘g‘ri o‘zaro ta’sir mavjud. Ishlab chiqaruvchi va oxirgi iste’molchi o‘rtasida vositachilar zanjirini qisqartirish, samarali sanoat va iste’mol kooperasiyasini yaratish "umumiy iqtisodiyot"ning "mulk huquqlari to‘plami" tushunchasining tarqalishi uchun zarur shart -sharoitlar yaratilgan. Tovarlariga birgalikda egalik qilish fenomeni rivojlanmoqda (ayniqsa, texnik jihatdan murakkab va qimmat, masalan, avtomobillar), bu oxirgi foydalanuvchilarning xarajatlarini tubdan kamaytirishi mumkin.

Uni alohida ishtirokchilarining iqtisodiy faolligiga qo‘shgan hissasi ortib bormoqda, kichik va o‘rta biznesning rivojlanishi, moslashuvchan va harakatchan bo‘lgani kabi, biznes-jarayonlarda muhim rol o‘ynaydi; innovasion startaplarni jadal rag‘batlantirish amalga oshirilmoqda; "shaxslar iqtisodiyoti" sektori kengaymoqda va iqtisodiyot tuzilmasining o‘sish tendensiyasi kuzatilmoqda. Masalan, dunyodagi eng ko‘p Internet foydalanuvchilari (720 milliondan ortiq kishi) bo‘lgan Xitoyning raqamli bozori jahon bozorida mustaqil ravishda mavjud. Yevropa Ittifoqining 400 milliondan ortiq Internet foydalanuvchilari bor, lekin uning bozori hali ham parchalanib ketgan.

Shu munosabat bilan, Yevropa Ittifoqi mamlakatlari rahbarlari ushbu integratsion uyushma uchun yagona raqamli bozorni yaratish ustida faol ish olib bormoqda. Shunga o‘xshash muammolar alohida mamlakatlar darajasida ham paydo

bo‘lishi mumkin. Masalan, Hindistonda 460 milliondan ortiq internet foydalanuvchilari bor. Ammo hind raqamli iqtisodiyoti ko‘p tilli (undagi moliyaviy operatsiyalar bir necha tillarda amalga oshiriladi), bu raqamli bozorning ishlashiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Shuni ta’kidlash kerakki, har qanday boshqa keng ko‘lamli hodisa singari, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi nafaqat ijobiy natijalar bilan, balki har xil xavf va tahdidlar bilan ham bog‘liq[3].

Bu ta’sirlarning ikkita asosiy manbai bor. Birinchidan, bu raqamli iqtisodiyotga xos bo‘lgan va uning texnologik xususiyatlariga asoslangan yangi turdagi xavf va tahdidlarning paydo bo‘lishi. Ikkinchidan, raqamli iqtisodiyotga o‘tish davrida institusional transformasiya sodir bo‘ladi, uning o‘zi sabablari va tabiatidan qat’i nazar, barqaror va muvaffaqiyatli ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish uchun beqarorlashtiruvchi kuchli omil hisoblanadi[4].

Xulosa qilib aytganda, raqamlashtirish bugungi global jamiyatda dolzarb masala hisoblanadi. Jamiyatni raqamlashtirish orqali fuqarolar davlat organlari faoliyati, qolaversa, virtual xizmat ko‘rsatish sifatining bevosita guvohi bo‘lish imkoniyatiga ega. Masalan, yagona darcha faoliyati davlat va fuqaro o‘rtasida bevosita raqamli bog‘lanuvchi hisoblanadi. Raqamlashtirish korupsion holatlar va tanish bilish bilan bog‘liq muammolarni oldini oladi.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. Mirziyoyev Sh.M. 2021 yil 6 noyabr kuni O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi va Senatining qo‘shma majlisida so‘zlagan nutqi.-Toshkent “O‘zbekiston ovozi” gazetasi. № 223 (479), 2021 yil 7 noyabr.
2. Бытие: коллективная монография. - Уфа, 2001. –С. 130-152.
3. Нурулин Р.А. Виртуальность как основание бытие бытия. Казань: Изд-во КГУ, 2004. – С. 336.
4. Грязнова Е.В. Виртуальная реальность: анализ смысловых элементов понятия //Философские науки. 2005. №2. -С. 125-143.
5. <https://www.pv.uz/uz/news/raqamli-talimga-otishni-pandemiya-jadallashtirdimi>